

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

1. Qvod Beneficarius antequam beneficij possessionem adeat, debeat diploma Pontificium obtinere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

tem, & iura nisi aliud expresse sint, futura comprehendunt, quando generatim feruntur. nam lex semper loquitur. *Arriani, C. de heret.* secus vero est de his, quæ à principio sunt posita, & obiecta: illa enim vel ad contractus, vel quasi contractus, vel ad mandata spectant.

Finis Libri sexti.

IOANNIS
AZORII LOR-
CITANI E SOCIE-
TATE IESV,

INSTITUTIONVM
MORALIVM

Pars secunda:

LIBER SEPTIMVS.

CAPVT I.

*Quod Beneficiarius, antequam beneficii possessionem
adeat, debeat diploma Pontificium
obtinere.*

ACTENS explicui quo pacto beneficia canonice & legitime acquirantur: nunc reliquum est, ut exponam qua ratione autem iam comparata, & acquisita beneficia conferentur. Qua propter dicendum mihi est, quidnam Clericus postquam est beneficium consecutus, præstare iure cogatur, ne beneficii ius aut fructus amittat: ac proinde vniuersa onera quæ sunt iure Canonico beneficiis imposita, breuiter explicabo.

Primo quaeritur, An cum alicui beneficium confertur, necessaria sit ad ius in illo acquirendum, scriptura, An vero sufficiat si testibus probetur, Beneficium illi esse collatum? Respondeo distinguendo, aut beneficium est à Papa concessum, aut ab aliquo alio loci ordinario. Si primum, quanquam necessaria scriptura non est iure antiquo communi: ac vsu Romanæ curiæ multis Romanorum Pontificum Constitutionibus confirmato, omnino est necessaria. Vtrumque docet Flaminus Parisius *lib. 8. de resignationibus q. 2. n. 8. ubi plurimos citat auctores.* Quo fit, ut cum supplex Papæ libellus offertur, in quo beneficium Ecclesiasticum petitur, solo verbo ipsius quo respondet: *Fiat*, aut, *Placet ut petitur*, Pontificia gratia iure communi perficiatur: ac proinde firma est & rata latim, ut est signata, nondum Pontificio diplomate confectio: imo vt aiunt Bald. Geminianus, Francus, Bonifacius, Iohannes Selua, quos refert idem Flaminus, cum primum Papa Titium certæ ciuitatis episcopum, aut certæ Ecclesiæ parochum nominat, est vere episcopus, aut Parochus, videlicet potestate iurisdictionis, non ordinis; illa enim potestas solo verbo traditur, hæc non nisi consecratione datur.

An vero vsu curiæ Romanæ, ad possessionem adipiscendam, omnino scriptura, hoc est, Pontificium diploma requiritur. Cæterum si beneficium, inferior loci ordinarius contulerit, nec iure communi, nec vlla consuetudine necessaria est scriptura: Sed satis est, si collatum esse beneficium testibus constiterit, vt ex communi opinione docet idem Flaminus *libro, & q. citatis n. 10.*

Quæres, An beneficium à Papa impetrato, & Pontificio

confecto diplomate, quod deinde casu est amissum, satis sit, si testibus probetur, beneficium esse collatum, & diploma cōscriptum, sed deinde amissum. Respondet idem Flaminus ex communi sufficere: vsu & more curiæ Romanæ non item.

Quæres deinde, An saltem secundum conscientiam sufficiat, Pontificiam gratiam solum esse à Papa signatam literis Apostolicis non acceptis? Idem Flaminus respondet num. 24. Abbatem, Felinum, Rebuffum, & alios Doctores secutus, sufficere iure communi, & antiquo: ac in iudicio necessariam esse omnino scripturam. Quæres tertio, An quando literæ sunt amissæ, satis sit, si testibus beneficii conditiones, quas vocant qualitates, constiterint? Idem auctor Flaminus testatur num. 25. communem esse sententiam, ad corpus beneficii probandum, prorsus scripturam, etiam literis amissis, vsu curiæ requiri, non autem ad probandas beneficii qualitates.

Secundo quaeritur, Quæ pœnæ sint iure constitutæ in eos, qui beneficii à Papa impetrati possessionem consequuntur, antequam diploma Pontificium acceperint? Respondeo, Bonifacium VIII. Constitutionem edidisse, quæ incipit, *Iniuncta, & habetur inter Extrauagantes communes, de electio.* ubi ait: *Præsenti Constitutione sancimus, ut Episcopi, & alii prelati superiores, necnon Abbates, Priores, & ceteri monasteriorum regimina exercentes, quorumque nomine censentur, qui apud dictam sedem promouentur, aut confirmationis, consecrationis, vel benedictionis munus recipiunt ad commissas eis Ecclesias & monasteria absque dictæ Sedis literis, huiusmodi horum promotionem, confirmationem, consecrationem, seu benedictionem continentibus accedere, vel honorum Ecclesiasticorum administrationem accipere non præsumant, nullique eos absque dictarum literarum ostensione recipiant, aut eis pareant, vel intendant: Quod si forsitan aliter præsumptum fuerit, ipsi Episcopi, & ceteri prædicti Prelati, nihil de Ecclesiis, vel Monasteriorum prouentibus percipere quant: & irritum habeatur quicquid per eos interim factum fuerit. Capitula vero & Conuentus Ecclesiarum & Monasteriorum, & quicumque ipsos absque huiusmodi literis receperint, vel eisdem obediuerint, tam diu sint à beneficiis suorum perceptione suspensi, donec super hoc, eiusdem Sedis gratiam meruerint obtinere. Hæc ibi. Et quia in hac Constitutione non est vniuersæ de omnibus beneficiis decretum: ideo successores Pontificis eam ad omnia generatim beneficia protendendam curarunt. Iulius II. Constitutionem edidit talis exordii: *Romani*: quæ comprehendit omnes Ecclesias Cathedralis, Metropolitanas, Patriarchales, omnes Abbatis, Prioratus siue iure tituli, siue commendationis, siue administrationis concedantur.*

Paulus III. aliam edidit, quæ initio sic habet: *Cum nobis*, in qua quia iudices Romanæ curiæ prætextu supplicationum super prouisionibus beneficiorum, & aliis gratiis signatarum, & registrarum literas & mandata dabant de illorum beneficiorum adipiscenda possessione literis non expeditis, præcipit ne id amplius faciant: & notariis, tabellionibus, & ceteris Romanæ curiæ officialibus id non seruantibus pœnam excommunicationis irrogat ipso iure, à qua nisi per Romanum Pontificem extra mortis articulum absolui nequeant. Et generatim Constitutio loquitur de omnibus beneficiis à Sede Apostolica quomodolibet impetratis.

Extat etiam alia Constitutio Iulii III. sic incipiens, *Sanctissimus*, in qua in vniuersum quoque decernitur: *Vt quicumque beneficia quacumque apud Sedem Apostolicam impetraverint, vel per collationem, vel per confirmationem, vel per unionem, vel per aliam quamcumque dispositionem, si ante consecrata & accepta Pontificia diplomata possessionem apprehenderit per se, vel per alium suo nomine, aut per alium apprehensionem factam ratam habuerint, pro intrusis & violentis detentibus habeantur: nec suos fructus faciant, sed in conscientia etiam restituere debeant. Nec suffragetur illis regula Cancellaria de annali, vel triennali possessore. Et ipso iure priuantur beneficiis obtentis, & omni iure in illis vel ad illa acquisito, ita vt ipsa*

Azor. Instit. Moral. Pars II.

ss

benefi-

beneficia impetrata iure & facto vacant Romano Pontifici reservata: & qui impetraverunt, inhabiles reddantur ad illa de novo obtinenda. Hæc in illa constitutione.

Admonendum duximus, Lectorem: ut intelligat id, quod vltima curiæ Romanæ in hac parte fieri solet: in primis eum, qui beneficium petit, Papæ libellum supplicem offert, in quo eius petitio continetur, quæ vulgo supplicatio dicitur: Et Papa respondet verbo *Placet*, aut, *Fiat ut petitur*, subscripto, & postea recognoscitur, & datur à Datario, & in Registro inseritur, & tunc dicitur supplicatio signata: Deinde in compendium quoddam redigitur & recognoscitur: & postremo Pontificium diploma conscribitur, & in Registro reponitur, & inde exemplar rescribitur: quod vulgo Bullæ, seu literæ Apostolicæ appellatur. Et quia hæc omnia opera & ministerio multorum curiæ Romanæ Scriptorum faciuntur, quibus ob id certa quidem stipendia debentur: constituere Romani Pontifices: ne quis beneficii in curia Romana impetrati possessionem nanciscatur, antequam diploma Pontificium accipiat, ne præfati curiæ Scriptores & ministri suis debitis stipendiis fraudentur.

Extat etiam regula 25. Cancellariæ: *ut gratia Apostolica pro infirmi habeatur ante literas expeditas: & quod non iudicetur iuxta formam supplicationum signatarum super quibuscunque impetrationibus, vel concessionibus per verbum Placet, vel per sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicæcancellarium, nisi sint commissiones iustitiam concernentes.* Sic ibi.

C. A P. II.

De publica fidei professione à beneficiariis faciendâ.

Primo quaeritur, qui Beneficarii publicam fidei Catholicæ professionem facere debent? Respondet, Concilium Tridentinum sess. 24. c. 12. *De reformatione sic statuisse: Prouisi etiam de beneficiis quibuscunque, curam animarum habentibus, tentantur à die adeptæ possessionis, ad minus intra duos menses, in manibus ipsius Episcopi, vel eo impedito, coram generali eius Vicario, seu officiali, ori bodoxæ suæ fidei publicam facere professionem, & in Romana Ecclesiâ obedientiam se permansuros spondeant, ac iurent. Prouisi autem de Canoniciatibus & dignitatibus, in Ecclesiis Cathedralibus non solum coram Episcopo, seu eius officiali, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes prouisi, ut supra fructus non faciant suos: nec illis possessio suffragetur.* Sic ibi.

Extat præterea Pii IV. Constitutio, cuius principium est: *Inuincimus nobis, vbi præcipit, ut publicam quoque fidei professionem faciant, quicumque Monasteriis, Conuentibus, & Domibus regularium ordinum, etiam Militarium præficiuntur.* Iubet similiter fidei professionem fieri iuxta formulam ab eo in ea Constitutione præscriptam.

Quæres, An ob professionem fidei prætermittam, pœna in Concilio Tridentino interrogata in foro conscientiæ, ante vllam iudicis sententiam contrahatur? Respondet, contrahi, quia Concilium ait, qui eam omitunt, fructus non facere suos: ergo fructuum ius & dominium acquirere iure non possunt.

Secundo quaeritur, An Parochi, vel Canonici, qui per iustam ignorantiam, vel obliuionem intra duos menses publicam fidei professionem non fecerunt, fructus beneficii lucrifaciant? Respondet Nauarrus tom. 1. *Consiliorum, de summa Trinitate, consil. 3.* quod ad forum conscientiæ attinet, eos non peccasse, ac proinde sibi fructus lucrari. Primo, quia iusta ignorantia, vel obliuio scriptæ legis excusat à culpa. Secundo, quia iuxta Glossam in c. Fraternalitas, 12. q. 2. pœna ante iudiciariam criminis condemnationem, non debetur. Tertio, quia qui leges & scripta iura bonæ fidei prætermittit, sicut culpam, sic etiam pœnam non contrahit.

Quibusdam tamen hæc non omni ex parte probantur. Primo quia in iudicio huiusmodi ignorantia, vel ob-

liuio locum non habet, nisi iusta esse probeatur, quia est ignorantia Canonis, siue legis iure communi constituta. Deinde, quod ad forum etiam conscientiæ pertinet, in prædictis Parochis, vel Canonici non videtur iusta esse ignorantia: quisque enim id nosse debet, quod ad suum statum, & vitæ conditionem communi iure spectat.

Postremo, quia licet huiusmodi beneficia: si sunt à culpa liberi & immunes, fructus tamen beneficii restituere debent: hæc enim pœna, cum eam leges irrogant, ante iudicis sententiam contrahitur, præsertim à beneficiariis, tacite nimirum ea conditione accipientibus beneficia, ut publicam fidei professionem faciant; alioqui beneficii fructus amittant.

Meo iudicio, Nauarrus sententia in hac parte vera est, quod ad conscientiam pertinet: quia huiusmodi lex fuit ignorata, vel saltem memoria exciderit potest, & vbi quis contra legem præcipientem, vel prohibentem aliquid fieri, sine culpa facit, pœnam non meretur: talis vero lex pœnalis est, non conuentionalis.

Tertio quaeritur, An prædicti beneficiarii, qui fidei professionem non fecerint, possint sibi fructus beneficii retinere, Priuilegio regulæ Cancellariæ de Annali, vel triennali possessore? Respondet, cum Nauarro tom. 1. *Consiliorum, de summa Trinitate, consil. 12. c. 1.* regulam Cancellariæ de annali, vel triennali possessore prædictis beneficiariis nihil prodesse, quod attinet ad fructus lucrifaciendos: eo quod regula in fructibus ius non tribuit, sed solum in proprietate, titulo, & dominio beneficii.

At vero verum ius & titulum beneficii ipso iure perdant, dubitari potest, propterea quod ob publicam fidei professionem titulus beneficii iam ante acquisitus, ad non titulum reduci videatur. Præterea vbi lex generalis possessori resistit, tunc possessor potius est detentor, & intrusus, quam verus possessor. *c. Ad decimas, de resit. spolis. in 6. v. Lopus annotat:* nec intrusus, sed iustum possessorem leges, & iura defendunt *lib. 1. Feudorum, titu. per quos fiat inuestitura, cap. 1.* Nam possessio est ius in iudicando, quæ non prohibet possideri, *l. 1. ff. De acquiren. posses. & ibi Bartolus, & Doctores, & Priuilegium regulæ prædictæ de triennali possessore iuuat possessorem ob negligentiam eorum qui ius suum non postulant: ut annotat Gomez, in proelio illius regulæ, num. 3.* Non autem possessorem iniustum.

Nihilominus tamen meo iudicio verius est, ius beneficii non amitti, quia pœna, quam Synodus constituit, solum est de fructibus amittendis, non de iure, & titulo beneficii adimendo: & ea pœna afficit possessorem fructuum, ne possit se tueri Regula de Triennali possessore ad fructus retinendos: non autem afficit possessorem tituli. Si quaeratur, Quid sit faciendum de huiusmodi fructibus? Respondet, eos esse impendendos vel in vltus pauperum, vel in fabricam Ecclesiæ, sicut fructus eorum qui non reddunt. *cap. 1. vers. si quis autem, sess. 23. Lateranensis Concilii.*

Quarto quaeritur, An qui professionem fidei intra duos menses omisit postea fecerit, sibi fructus acquirat? Respondet, post duos menses elapsos, quamdiu professionem non emiserit, eorum fructus minime lucrari. Ipsi tamen prodest fidei etiam post duos menses emissa professio, quoniam ex eo tempore incipit sibi fructus nondum perceptos lucrifacere, non tamen prodest ad retinendos fructus, quos ante professionem factam percepit.

Quinto quaeritur, An qui intra duos menses fidei professionem non fecerit, iis elapsis, eam facere debeat? Respondet, ad eam faciendam iure compelli: eo quod *ex l. Celsus, ff. de receptis arbitris, & cap. Cum dilecti, de dolo, & contumacia.* Qui lege, & iure scripto cogitur aliquid intra certum tempus efficere, ad duo adigitur: videlicet, ad id intra certum illud tempus lege præscriptum faciendum, si commode potest: quod si non potest, aut sua culpa non facit, debet etiam post illud tempus exactum, cum primum commode poterit facere. Exempli gratia: Titus certam pecuniam ad Ianuarias Calendas debet, ni si soluerit intra illud tempus, debebit primo quoque tempo-